

Et forsvar for Spanien

Af John Carlin

Kommentar. Det spanske fodboldlandshold viser vejen ud af krisen: opofrelse, disciplin og intelligens. Fordommene om landet er mange; nogle af dem har en kerne af sandhed. Men Spanien har større fremdrift, end folk i udlandet tror.

Den glæde og stolthed, som spanierne føler over deres fodboldlandsholds nyeste triumf, og det festfyrværkeri af ros, som hele verden har øst ud over superholdet, der mosedde Italien og blev europæiske mestre, vil støde mod en anderledes nøgtern virkelighed i tiden, der kommer.

Spanien er god til at spille fandango, vil hårdnakkede realister sige. Men hvad skal landet leve af? vil de spørge.

Og de spørger med rette. For Spanien er også Europamester i arbejdsløshed med en fjerdedel af sin befolkning uden beskæftigelse, og bankerne er ved at kløjs i gælden efter gladeligt at have pustet boligboblen op i et helt årti, indtil den en dag sprang.

Den sparsommelighed, som Tyskland kræver til gengæld for at komme os til undsætning, har ført til hårde nedskæringer i de offentlige ydelser, også i sundhedsvæsenet og uddannelsesinstitutionerne, og lønnedgang for dem, der er så heldige stadig at være i arbejde.

Euforien er stor, og sejrsråbet »campeo-o-ones, campeo-o-ones« gjalder. Men det skorter ikke på spande med koldt vand.

Men nu, hvor spansk fodbold soler sig i den globale beundring, hvorfor så ikke lægge sig i selen og finde flere grunde til at se lyst på livet?

Både i Spanien og i udlandet er der mange, som synes at glæde sig over at kunne konstatere, at lige bortset fra fodboldlandsholdet er landet en katastrofe. Lad dem blot glæde sig, for de har da al mulig grund til at mene det.

Men hvorfor så ikke også fremhæve alt det, der taler for det modsatte eller i det mindste mildner de forudsigelige og trættende katastrofescenarier?

Vi kan jo begynde med det faktum, at mens stadig flere tyskere, briter og hollændere slår sig i tøjret og ønsker at løsrive sig fra Eurozonens lænker, så vil endnu flere tyskere, briter og hollændere tage på ferie i Spanien i år, sammenlignet med sidste år.

Byggebranchen ligger i dødsgræber, men den spanske økonomis anden søjle, turismen, drøner stadig derudad. Takket være vennerne i nord (som måske er bedre venner af landet, end de ellers virker) har turisterne brugt 4,6 procent mere i Spanien i årets første fem måneder end i den samme periode sidste år. I maj var tallet oppe på 7,5 procent mere end i maj 2011.

Det er en af grundene til den gode nyhed forleden om, at arbejdsløsheden faldt med 98.853 personer i juni måned.

Det, som turisterne fra Tyskland og Storbritannien kan se med deres egne øjne, står i skarp kontrast til det, de kan læse i deres aviser.

Jeg ved det, for jeg bor i Barcelona, og i de seneste uger har jeg flere gange været ude og spise til aften med gæster fra udlandet.

»Avisoverskrifterne derhjemme siger, at Spanien er på vej ned i afgrunden,« sagde en ven. »Hvis det her er afgrunden, så hit med noget mere af den.«

»Afgrunden« var i dette tilfælde la Rambla de Catalunya, som synes at have flere barer og restauranter end nogensinde før, alle bordene var fyldte, og tjenerne svedte tran for at levere alt, hvad folk havde bestilt af øl, vin, blæksprutter, skinke og pimientos del Padrón.

Ja, det er rigtigt: Ikke langt fra den elegante og livlige Rambla de Catalunya er der mange familier, der har det svært. Enten oplever vi det selv, eller vi kender til det fra den daglige avis og de folk, vi kender.

Samtidig er det sandt, som mine venner fra udlandet bemærker, at man ikke ser flere tiggere i gaderne her end i en økonomisk velstående storby som London, og gaderne i de spanske storbyer er stadig ret sikre i forhold til mange andre lande i verden.

Man kunne have ventet sig en flodbølge af kriminalitet som konsekvens af arbejdsløshedstallene, men indtil videre er det ikke sket. Det skyldes til dels den faldskærm, som den spanske families traditionelle styrke og solidaritet udgør. Det er et fænomen, som de selvfede kritikere i nord godt kunne lære noget af, når de betegner middelhavslandene som PIGS (britisk forkortelse for Portugal, Italien, Grækenland og Spanien).

En anden del af forklaringen er, at hvad enten man kan lide det eller ej, så findes der en stor skjult økonomi i Spanien. Det er bemærkelsesværdigt, at selv da den spanske økonomi var i topform for seks år siden, var arbejdsløsheden stadig den højeste i Europa med omkring 10 procent. Og alligevel strømmede indvandrere til fra Afrika, Latinamerika og Østeuropa for at udføre det arbejde, som spanierne ikke selv ville have.

Naturligvis er det svært at sætte tal på, hvor mange der arbejder sort, men ifølge visse økonomer vil det ikke være nogen vild overdrivelse at sætte tallet til omkring en femtedel af dem, som ifølge de officielle statistikker er arbejdsløse.

En meget udbredt kliché blandt nordeuropæerne er, at folk i Spanien går mere op i lystprincippet end i arbejdskulturen. Klicheer er aldrig helt forkerte. Jeg har boet 14 år i landet, og min mor er spansk, så jeg kan bekræfte, at det er sandt nok. Det er en vigtig grund til, at jeg har valgt at bo her. Jeg spørger ofte mig selv, hvem der i sidste ende har det bedste blik for meningen i vores korte liv: indbyggerne i Düsseldorf eller i Sevilla?

Men balancen mellem nydelse og ydelse er ikke så forskubbet, som de feje tilhængere af den protestantiske arbejdsetik gerne vil tro.

Det er ikke lutter sjov at administrere den spanske nydelsesindustri. De spanske hoteller er nok de mest effektive og attraktive i verden, og det gælder både dem med én og dem med fem stjerner. De spanske barer og restauranter tilbyder en ekstraordinær blanding af kvalitet og stort udvalg.

Og hvis man gerne vil se eksempler på arbejde udført strengt og nøjeregnende, behøver man blot tage hen på en af de fremmeste spanske restauranter, som har omdefinert verdens gastronomi i indeværende århundrede. Man finder ikke større præcision og disciplin eller bedre synkroniseret holdarbejde hos Rolex, Siemens og BMW.

Nuvel, spanierne er eksperter i ferier: i at være værter for dem og i at holde dem. Men som Financial Times bemærkede for nylig, er den spanske eksport steget betydeligt siden 2009, og landet har omkring 20 multinationale selskaber af global betydning – det er langt flere end Italien.

Englænderen William Chislett, som formentlig er den udlænding bosat i Spanien, der kender landets økonomi bedst, skrev i selv samme avis i starten af sommeren, at »Spaniens ulykke er overdrevet. Billedet stemmer ikke overens med virkeligheden.«

Den ubetinget negative opfattelse af Spanien tager for eksempel ikke højde for, at spanske virksomheder er i front inden for vedvarende energi, både med vindkraft og solenergi. Og Inditex, som ejer mærket Zara, er verdens største forhandler af modetøj. De åbnede 483 nye butikker sidste år og baserer deres succes på fremragende menneskelig kapital og en logistik, som er overvældende i al sin kompleksitet, smidighed, hurtighed og effektivitet og når ud til alle verdens kontinenter.

Ej heller er den spanske succes i udlandet begrænset til de store virksomheder. Det er værd at lægge mærke til de mange unge, som rejser ud for at søge lykken eller om ikke andet så et ordentligt job. De tager til meget konkurrenceprægede steder som London og får succes. Disse mennesker er modsat den fordom, der hersker i lande som Tyskland om dovne spaniere fuldt ud beredt på at arbejde hårdt.

Måske er problemet i Spanien, at arbejdskulturen ikke er indrettet på at give tilstrækkeligt med incitamenter. Med undtagelse af nogle få virksomheder er det sådan, at godt arbejde ikke altid belønnes, som det burde. Snarere end højere løn får man mere ansvar nepotismen lader sig ikke fornægte. Nye tal viser en stor stigning i antallet af små virksomheder, der er etableret i løbet af det sidste år, og det viser, at en vigtig mentalitetsforandring er i gang.

Hvorom alting er: Hvis de rige lande i Nordeuropa er villige til at yde Spanien den nødvendige økonomiske hjælp til at overleve stormen, er der grund til at tro, at når først den uundgåelige smerte i de kommende tre-fire år begynder at aftage, vil økonomien ikke alene være i stand til at vokse, men også gøre det muligt for spanierne på ny at købe i massevis af tyske biler og køleskabe.

De, der stadig tvivler, behøver blot at kaste et blik på det sejrrige spanske fodboldhold. Mange mener, det er alle tiders bedste hold, Europa-mestre og verdensmestre. Så langt er holdet ikke kommet ved at prøve sig frem eller følge festlige øjeblikkes inspiration. Spillerne er et forbillede for hele Spanien og det mest tydelige tegn på, at landet godt kan klare sig i en krise eller ej.

Det, som det spanske fodboldhold har opnået, er et resultat af mange års disciplin, opofrelse og større intelligens end spillerne fra England, Holland, Frankrig og Tyskland kan opvise.

Sig det til Frau Merkel, i fald hun endnu ikke har forstået det: Den symfoniske fodbold, som Spanien udfolder, er ingen kulturel afvigelse. Den er frugten af indsats og talent, lige så vel som Berliner Philharmonikerne er det.

John Carlin er skribent ved det spanske dagblad El País.

Oversat fra spansk af Sara Høyrup